

ПРОТОКОЛ № 1
засідання Наукового комітету Національної ради України з питань
розвитку науки і технологій від 12 січня 2024 року

Місце проведення: у зв'язку з подовженням дії воєнного стану, введеного відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» засідання відбувається в дистанційній формі відповідно до пункту 2 Регламенту роботи Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, шляхом відеоконференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів Наукового комітету (далі – НК) проводиться онлайн шляхом приєднання до відеоконференції (ідентифікатор відеоконференції 840 3021 8225).

За результатами реєстрації членів НК о 15:00 год. 08.12.2023 р. присутні члени НК у кількості 22 особи. Поіменно: АНДРУЦАК Анатолій Степанович, АНІСІМОВ Ігор Олексійович, АНТОНЮК Олександра Вікторівна, БАХМАТ Наталія Валеріївна, БЕРЦИК Петер Петерович, ВАХІТОВ Володимир Володимирович, ВІНОГРАДОВА Оксана Миколаївна, ВОВК Руслан Володимирович, ДЕМЧЕНКО Віктор Олексійович, ЖУЧОК Анатолій Володимирович, КОВАЛЕНКО Ігор Миколайович, КОЛЕЖУК Олексій Костянтинівич, ОСТАШ Богдан Омелянович, СТОВПЧЕНКО Ганна Петрівна, ТРИСТАН Андрій Вікторович, ТРОХИМЧУК Андрій Дмитрович, УТЄВСЬКИЙ Сергій Юрійович, ФЕДОНЮК Тетяна Павлівна, ЧОРНОУС Анатолій Миколайович, ШЕВЧУК Оксана Олегівна, ШТЕМЕНКО Олександр Васильович, ШУБА Ярослав Михайлович.

Присутні також на засіданні: голова Національного фонду досліджень України С. Вільчинський та старші референти секретаріату Національної ради України з питань розвитку науки і технологій І. Іванчук, Л. Арнаутова.

Головуюча на засіданні – голова Наукового комітету О.В. Антонюк.

Головуючою ставиться на голосування пропозиція схвалити попередньо оголошений **порядок денний засідання НК:**

1. Питання діяльності Національного фонду досліджень.

Доповідачі: Вільчинський С.Й., Антонюк О. В., члени Наукового комітету

2. Поточні питання діяльності Наукового комітету.

Доповідачі: Антонюк О. В., члени Наукового комітету.

3. Різне

Доповідачі: члени Наукового комітету

Результати голосування: За - 22, «Утримались» - Немає, «Проти» – Немає.

Порядок денний затверджений. Засідання переходить до обговорення питань порядку денного.

1. СЛУХАЛИ: перше питання порядку денного – Питання діяльності Національного фонду досліджень.

По першому питанню порядку денного виступили:

1) Вільчинський С.Й., голова Національного фонду досліджень України (далі – Фонд), який презентував діяльність Фонду у 2023 році. Зокрема, зазначив, що 2023 рік, як і попередній рік, був не таким як до початку масштабного вторгнення, та зазначив, що у 2023 році було відновлено фінансування на відміну від 2022 року, коли бюджет було секвестровано і Фонд залишився без фінансової підтримки держави. У 2022 році мали фінансову підтримку тільки закордонну, а у 2023 році було відновлено бюджетне фінансування, зокрема тих конкурсів, які були призупинені; крім того Фонд зміг підготувати і оголосити нові конкурси під кінець року, які фінансуватимуться з 2024 року.

Серед напрямків діяльності, на які Фондом були зроблені основні акценти, – оголошення нових конкурсів проєктів з виконання наукових досліджень і розробок, удосконалення механізмів організації і проведення конкурсів з іноземними або міжнародними структурами, також було здійснено акцент на зміцнення кадрового потенціалу Фонду, зроблено багато кроків, спрямованих на залучення фінансування наукових досліджень з боку закордонних партнерів і спонсорів. Частину зусиль було спрямовано на створення Офісу Гризонт Європа. Загалом Фонд продовжує працювати над розробкою проєкту Стратегії діяльності Фонду на найближчі три роки.

Виступаючий ознайомив присутніх з роботою наукової ради Фонду: за звітний період було проведено 39 засідань, розглянуто 144 питання. Більшість розглянутих питань стосувались організації та проведення конкурсів, ще частина питань – стосовно нормативної бази, зокрема внесення змін до тих документів, якими керується Фонд у своїй діяльності (внесення змін до Положення про дирекцію Фонду, до Порядку розгляду та експертизи проєктів із виконання наукових досліджень і розробок, що подаються Фонду для участі у конкурсних відборах, Положення про дотримання наукових етичних принципів та запобігання конфлікту інтересів під час проведення експертизи та конкурсного відбору проєктів, були розроблені критерії визначення співпраці з представниками країни-агресора або тимчасово окупованих територій України. Були затверджені результати кількох конкурсів – «Наука для відбудови України у воєнний та повоєнний періоди» та «Кембридж – НФДУ 2022. Індивідуальні гранти на проведення досліджень (розробок) для українських вчених (за підтримки Кембриджського університету, Велика

Британія). Також було оголошено ще три внутрішніх національних конкурси та декілька конкурсів спільних з закордонними партнерами.

С. Вільчинський доповів про розподіл коштів на звітний рік у сумі близько півмільярда гривень (466 835,0 грн.). Кошти були розподілені між різними конкурсами: «Наука для безпеки людини та суспільства» (5 187,0 грн.), «Підтримка досліджень провідних та молодих учених» (264 038, 5 грн.), «Наука для безпеки і сталого розвитку України (121 098, 3 грн.), «Наука для відбудови України у воєнний та повоєнний періоди» (75 000, 0 грн.). також були потрачені кошти на проведення наукової і науково-технічної експертизи у сумі 1 511, 2 грн.

У 2023 році також було залучено кошти Кембриджського університету та Нідерландської дослідницької ради в сумі близько 11 млн. євро.

С. Вільчинський навів показники статистики щодо кількості укладених договорів та відповідно виділених коштів з розподілом за конкурсами, які проводились в минулому році.

Виступаючий зазначив, що основні зусилля у минулому році були спрямовані на міжнародну співпрацю, було підписано низку меморандумів про взаємодію та взаєморозуміння між Фондом і Нідерландською дослідницькою радою, між Фондом і Науковим фондом США та Академією наук США, з прибалтійськими, польськими дослідницькими структурами. Крім того, був підписаний важливий меморандум про співпрацю між Фондом та державною організацією «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій».

Спільні міжнародні конкурси та конкурси за рахунок внесків міжнародних партнерів - міжнародне багатостороннє партнерство для забезпечення стійкості системи освіти і науки в Україні (IMPRESS-U), конкурсний відбір на додаткові грантові можливості NWO для українських вчених: «Партнерська ініціатива NWO-НФДУ 2023», «Кембридж – НФДУ 2022. Індивідуальні гранти на проведення досліджень (розробок) для українських вчених (за підтримки Кембриджського університету, Велика Британія). Проведення цих конкурсів – це результат роботи, яку Фонд проводив у 2022 і 2023 роках. Багатосторонній партнерський конкурс для забезпечення стійкості системи освіти і науки в Україні (IMPRESS-U) фінансується Сполученими Штатами Америки (Науковим фондом США та Академією наук США); конкурсний відбір на додаткові грантові можливості NWO для українських вчених: «Партнерська ініціатива NWO-НФДУ 2023» - Нідерландською дослідницькою радою. Ще один конкурс був оголошений, проведений, та за яким вже підписані договори - «Кембридж – НФДУ 2022. Індивідуальні гранти на проведення досліджень (розробок) для українських вчених (за підтримки Кембриджського університету).

Одним з найбільших здобутків Фонду у 2023 році є те, що спільно зі Швейцарським фондом фундаментальних досліджень було запущено конкурс «Спільні українсько-швейцарські проекти з виконання наукових досліджень», на який вже було подано 124 спільних українсько-швейцарських заявок, наразі відбувається процес відбору, орієнтовно всередині літа будуть оголошені

переможці і розпочнеться фінансування. Фінансування, яке забезпечує швейцарська сторона, може становити від 6 до 10 млн. євро. Згідно з домовленістю між Фондом і швейцарською стороною в цьому конкурсі звертатиметься увага на рівень наукових проєктів. Якщо буде достатня кількість високого рівня наукових проєктів, то фінансування може бути збільшено.

Виступаючий ознайомив членів НК з більш детальною інформацією про кожний конкурс окремо.

С. Вільчинський поінформував, що окрім зазначених конкурсів, в рамках співробітництва з SNSF у липні 2023 року Фонд номінував 32 українські дослідниці до міжнародної бази даних AkademiaNet.

На базі Фонду утворено та запущено роботу Офісу Горизонт Європа в Україні, у якому працюють 11 співробітників. Завданням цієї структури є надання підтримки організаціям – потенційним учасникам Програми «Горизонт Європа», національним контактним пунктам інформації щодо особливостей реалізації Програми та подачі заявок на фінансування проєктів; організація інформаційно-комунікаційних заходів для українських вчених; підвищення обізнаності про історію успіху; сприяння активній участі представників української науково-дослідницької спільноти, бізнесових структур у програмі «Горизонт Європа».

У 2023 році Фонд долучився до ініціатив та можливостей, що передбачає членство, включаючи тісну співпрацю з іншими членами Асоціації Science Europe. І працівники дирекції Фонду і наукової ради активно долучились до діяльності цієї організації.

О. Вільчинський у виступі навів показники залучення Фондом донорських коштів; поінформував про підготовлені та прийняті акти законодавства, що регулюють сферу діяльності Фонду; повідомив про перебіг перевірок державними та правоохоронними органами; вказав на причини, що призвели до затримки підписання договорів та фінансування проєктів; звернув увагу на брудні інформаційні атаки та спроби заблокувати роботу Фонду, що мали місце у 2023р..

В обговоренні взяли участь О. Антонюк, І. Коваленко, Я. Шуба, А. Чорноус, О. Колежук, П. Берцик.

О. Антонюк запропонувала винести на голосування та погодити Звіт про діяльність Національного фонду досліджень у 2023 році.

Результати відкритого голосування:

«За» - 21, «Утримались» - Немає, «Проти» – Немає

ВИРІШИЛИ: погодити Звіт про діяльність Національного фонду досліджень у 2023 році.

Під час обговорення члени Наукового комітету запропонували винести на розгляд чергового засідання Національної ради України з питань розвитку науки і технологій питання діяльності Національного фонду досліджень у 2023 році та приділити увагу більш широкому поширенню у ЗМІ та

соціальних мережах інформації про досягнення Фонду, зокрема в частині залучення позабюджетних коштів. Ця пропозиція була одногосно підтримана.

2) О. Антонюк повідомила, що від Національного фонду досліджень України надійшов лист від 08.01.2024 № 2-6/28 про погодження таких документів:

- кошторис НФДУ на 2024 рік (з додатками);
- штатний розпис НФДУ на 2024 рік (з 01.01.2024)
- структура дирекції НФДУ з 01.02.2024;
- зміни до штатного розпису НФДУ на 2024 рік (з 01.02.2024).

Відповідно до абзацу п'ятого підпункту 7 пункту 33 Положення про Національний фонд досліджень України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2019 року № 528, Наглядова рада Фонду погоджує чисельність працівників Фонду, проекти структури Фонду, штатного розпису, кошторису доходів та видатків, бюджетних запитів Фонду.

Головуюча зазначила, що члени Наукового комітету ознайомились з документами, надісланими Фондом, та запропонувала обговорити їх більш детально.

В обговоренні взяли участь: В. Демченко, О. Колежук.

О. Антонюк запропонувала погодити проекти структури, штатного розпису, кошторису доходів та видатків Фонду на 2024 рік, надіслані листом НФДУ від 08.01.2024 № 2-6/28, та винесла це питання на голосування.

Результати відкритого голосування:

«За» - 22, «Утримались» - Немає, «Проти» – Немає

ВИРІШИЛИ: погодити кошторис НФДУ на 2024 рік (з додатками), штатний розпис НФДУ на 2024 рік (з 01.01.2024), структуру дирекції НФДУ з 01.02.2024, зміни до штатного розпису НФДУ на 2024 рік (з 01.02.2024).

2. СЛУХАЛИ: друге питання порядку денного – Поточні питання діяльності Наукового комітету

О. Антонюк повідомила, що до наступного засідання Наукового комітету необхідно підготувати для затвердження План роботи Наукового комітету на 2024 рік та Положення про конкурс щодо обрання членів Наукової ради Національного фонду досліджень України.

О. Колежук зазначив, що до кінця поточного року необхідно провести чергові вибори до складу наукової ради Фонду, оскільки у частині членів наукової ради спливає строк повноважень у грудні цього року. З огляду на це необхідно прийняти зміни до Положення і оголошувати конкурс. Заступник голови вказав на необхідність ініціювання проведення засідань Національної ради з питань розвитку науки і технологій і виносити на розгляд не лише затвердження новообраного складу наукової ради, але і стратегічні питання

реформування наукової сфери, ініціація змін до законодавства, звіти головних розпорядників бюджетних коштів. Для проведення заслуховування звітів головних розпорядників бюджетних коштів необхідне оновлення складу відповідної робочої групи Національної ради з питань розвитку науки і технологій, а також бажано розробити зміни форми та процедури заслуховування звітів для підвищення її ефективності.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

3. **СЛУХАЛИ:** третє питання порядку денного – Різне.

О. Антонюк поінформувала, що в червні 2024р. в Берліні буде проходити чергова міжнародна донорська конференція з питань післявоєнного відновлення України. Вона запропонувала докласти зусиль на всіх рівнях до того, щоб на цій конференції було заплановано окрему суб-панель з питань, що стосуються науково-інноваційної сфери.

ВИРІШИЛИ: Інформацію взяти до відома.

На цьому порядок денний вичерпаний, головуєча О. Антонюк закриває засідання.

**Заступник голови
Наукового комітету**

 О.К Колежук

**Секретар Наукового
комітету**

 А.Д. Трохимчук